

Drankenkartons horen niet bij het oudpapier

Het Nederlandse kringloopsysteem van papier en karton is vastgelegd in het Papiervezelconvenant. Het huidige convenant loopt tot en met 2015. Bij de totstandkoming van een nieuw convenant is een discussie opgelaaid over het wel of niet inzamelen van gebruikte drankenkartons bij het oudpapier. De gemeenten zien (kosten)voordelen bij de gecombineerde inzameling, de papierindustrie wijst juist op de gevaren voor de (kwaliteit van de) papierkringloop en daarmee voor de circulaire economie.

Nederland is wereldwijd een koploper in papierrecycling. Maar liefst 85% van het gebruikte papier en karton wordt ingezameld en hergebruikt. Een prachtig resultaat! Het Papiervezelconvenant wordt door de stichting Papier Recycling Nederland (PRN) uitgevoerd. Het betreft een vorm van (gedeeltelijke) zelfregulering. Gemeenten sluiten zich aan bij PRN en dragen bij aan de inzameling van gebruikt papier en karton. PRN sluit de kringloop van papier en karton en zorgt ervoor dat alle betrokken ketenpartijen hun verantwoordelijkheid nemen. En dat gebruikt papier en karton waardevolle grondstoffen zijn voor nieuwe producten. Met een hernieuwbare bron (hout) en een uitstekend werkend recyclingsysteem zijn papier en karton voorbeelden van circulaire producten. PRN wil het inzamelsysteem behouden en verder verfijnen, en daarbij nog betere recyclingcijfers realiseren. Daarvoor is een zorgvuldige omgang met drankenkartons cruciaal.

Drankenkartons zijn grotendeels gemaakt van karton. Het is geen gekke gedachte dat gebruikte melk- en frisdrankpakken bij het oudpapier kunnen worden ingezameld. Immers, zij zouden kunnen bijdragen aan een toename van het volume oudpapier en daarmee aan het hergebruik ervan. Drankenkartons bevatten houtvezels waar prima nieuw papier en karton van kan worden gemaakt. Dit lijkt interessant voor de papierindustrie. Echter, de kwestie is wat ingewikkelder. Ten eerste zijn drankenkartons papieren producten met een toevoeging. Drankenkartons zijn altijd tweezijdig geplastificeerd en hebben soms ook een laagje aluminium aan de binnenkant. Plastic (PE) is nodig om de pakken vloeistofdicht en vochtbestendig te maken. Voordat het gebruikte karton opnieuw kan worden gebruikt moeten deze kunststof- en aluminium lagen worden verwijderd. Gevolg: de drankenkartons moeten sowieso gescheiden worden van ander papier en karton dat direct het recyclingproces in kan.

Ten tweede zijn de gebruikte drankenkartons vervuild. Resten yoghurt en sap bevinden zich in de oude pakken. Die resten vermengen zich met het andere papier in de papierbak. Een paar procent drankenkartons bij het oudpapier vervuilt al de gehele oudpapierstroom. Dit verstoort het proces van papier maken ernstig. Het hergebruik van waardevolle grondstoffen wordt dus tegengewerkt door het niet gescheiden inzamelen. De papier- en recyclingindustrie is niet blij met de wens van gemeenten om vrij te zijn in de keuze voor wel of niet gescheiden inzamelen van drankenkartons. Geen wonder! Het nieuwe papier en karton dat in Nederland wordt gemaakt bestaat voor 82% uit oudpapier!

De wens van de gemeenten brengt risico's met zich mee voor het kringloopsysteem van papier en karton. Waarom willen zij dan vrij zijn te kiezen? Kostenvoordelen lijken bij het gecombineerd inzamelen niet te halen. Integendeel! De gecombineerde inzameling zal de

gemeenten extra geld gaan kosten. Ten eerste zal al het oudpapier extra gesorteerd moeten worden. Ten tweede zal een forse, permanente waardevermindering optreden. De vervuilde kranten, tijdschriften, folders en printerpapier leveren nu eenmaal minder op. En de waarde en kwaliteit van het oudpapier is nu juist een pijler van het PRN-systeem. PRN garandeert aangesloten gemeenten in tijden dat de opbrengst van het oudpapier op een laag niveau ligt een bijdrage in de kosten en de afname van het door de gemeenten ingezamelde oudpapier. Daartoe is een fonds gevormd, dat wordt gevuld door uitgevers, drukkers en producenten van hygiënepapier. De extra inkomsten van de gemeenten voor de drankenkartons die zij inzamelen, wegen bij lange na niet op tegen de extra kosten en inkomstenderving. Daarbij komt: vervuild oudpapier zal niet in Nederland worden verwerkt tot grondstof. In plaats daarvan moet het, onder strikte voorwaarden, worden geëxporteerd of verbrand. Minder nieuwe (waardevolle en kwalitatief hoogwaardige) grondstoffen doen het PRN-systeem geen goed. Daarnaast druisen export en verbranding van herbruikbare grondstoffen in tegen de Nederlandse beleidsdoelstellingen voor de circulaire economie.

Conclusie van PRN-voorzitter Ed Nijpels: 'Het zou doodzonde zijn om het goed werkende Nederlandse systeem in de waagschaal te stellen door een schone stroom oudpapier te gaan vervuilen. Niemand wordt daar wijzer van, de gemeente niet, de consument niet, de papiersector niet, maar vooral ons milieu niet. De Kamer zal dit ook nooit accepteren'.